

MESTSKÉ ZASTUPITEĽSTVO

10. 2. 2025

PREDMET:

Schválenie dokumentu: Stratégia adaptácie na nepriaznivé účinky zmeny klímy mesta Spišská Nová Ves“

Predkladá: Ing. Pavol Bečarik, primátor mesta

Spracoval: Ing. Darina Paveleková, vedúca referátu rozvoja mesta

Dôvod predloženia: Návrh opatrení a postupov pre environmentálne udržateľné fungovanie mesta, príprava na čerpanie externých zdrojov v predmetnej oblasti

Prerokované: Na rokovaní Komissii výstavby, dopravy, územného plánovania a rozvoja mesta a pracovnom stretnutí poslancov MsZ v Spišskej Novej Vsi dňa 23.1.2025

Podpisy:

Návrh na uznesenie:

Mestské zastupiteľstvo v Spišskej Novej Vsi

Schvaľuje:

- dokument: Stratégia adaptácie na nepriaznivé účinky zmeny klímy mesta Spišská Nová Ves“

Mnohé krajiny EÚ, vrátane Slovenska, sú povinné v rámci svojich klimatických politik a akčných plánov vypracovať stratégie, ktoré zahŕňajú aj miestne úrovne. Slovenská Stratégia adaptácie na zmenu klímy SR do roku 2030 vyžaduje, aby jednotlivé mestá a obce prispôbovali svoje politické a investičné rozhodnutia v súlade s klimatickými rizikami a zabezpečili integráciu adaptačných opatrení do svojich strategických dokumentov.

Okrem toho, podľa aktuálnych pravidiel pre projekty financované z EŠIF (Európske štrukturálne a investičné fondy) je potrebné, aby projekty, ktoré môžu mať vplyv na klímu alebo sa na ne adaptujú, mali vypracovanú dokumentáciu o adaptácii na zmenu klímy.

V rámci rôznych programov môže byť požiadavka na tento dokument rôzna, ale vo väčšine prípadov je potrebné preukázať, že projekt bude zohľadňovať aspekty klimatickej zmeny, aby sa zabezpečila jeho dlhodobá udržateľnosť a odolnosť voči klimatickým vplyvom.

Mesto Spišská Nová Ves sa vypracovaním svojej stratégie zaradilo medzi niekoľko slovenských miest, ako napríklad Bratislava, Košice, Trnava, Žilina, Banská Bystrica, Prešov, a získalo plán na adaptáciu na zmenu klímy a implementáciu opatrení pre udržateľný mestský rozvoj v kontexte zhoršujúcej sa klimatickej situácie.

Odborným spracovateľom dokumentu; Stratégia adaptácie mesta Spišská Nová Ves na zmenu klímy bol KRI – Inštitút pre klímu a rozvoj Košice s dlhoročnou špecializáciou v téme adaptácie na zmenu klímy v mestskom prostredí.

Dokument sa skladá z dvoch hlavných častí:

1. Analytická časť,
2. Návrhová časť

Analytická časť je zameraná na hodnotenie klimatických rizík mesta Spišská Nová Ves, ktoré tvoria dve nosné časti - hodnotenie rizika v území mesta a hodnotenie adaptačnej kapacity (pripravenosti) mesta reagovať na zmenu klímy. Tieto celky sú kľúčovými podkladmi pre návrhovú časť dokumentu teda pre výber adaptačných opatrení a ich lokalizáciu.

Návrhová časť dokumentu obsahuje víziu a strategické ciele mesta Spišská Nová Ves, a tiež programy a zásady smerujúce k ich naplneniu. Zásady a návrhy opatrení jednotlivých programov zohľadňujú výstupy analytickej časti, pričom vedú k systematickému a dôslednému predchádzaniu a redukcii rizík súčasných a očakávaných vplyvov zmeny klímy na mesto Spišská Nová Ves a jeho obyvateľov. Súčasťou návrhovej časti je aj kapitola Vyhodnotenie naplnenia cieľov, ktorá predstavuje súbor odporúčaných indikátorov pre vyhodnocovanie naplnenia cieľov Stratégie adaptácie a Akčný plán obsahujúci aktivity, ktoré disponujú vysokým predpokladom naplniť ciele Stratégie adaptácie mesta. Tieto boli v dokumente definované nasledovne:

Vízia mesta Spišská Nová Ves v adaptácii mesta na zmenu klímy (do roku 2030):

V rámci adaptácie na zmenu klímy mesto Spišská Nová Ves systematicky implementuje opatrenia zvyšujúce klimatickú odolnosť mesta a jeho obyvateľov voči extrémnym prejavom zmeny klímy, ako sú hlavne horúčavy, záplavy a suchá.

Hlavný cieľ

Stratégie adaptácie mesta je zvýšiť odolnosť sociálnych, ekonomických a environmentálnych systémov a štruktúr mesta Spišská Nová Ves na súčasné a očakávané negatívne vplyvy zmeny klímy.

Špecifické ciele:

Špecifický cieľ A. Znížiť riziká vplyvov zmeny klímy v území mesta

Špecifický cieľ B. Znížiť riziká vyplývajúce z nedostatočnej procesnej/systémovej pripravenosti mesta na zmenu klímy

Akčný plán ako neoddeliteľná súčasť Stratégie adaptácie na zabezpečenie jej plnenia je priložený v prílohe tejto dôvodovej správy.

2.5 Akčný plán

Akčný plán pre Stratégiu adaptácie mesta Spišská Nová Ves na dopady zmeny klímy je rozdelený na dve nosné časti a obsahuje aj doplnok k akčnému plánu.

1. časť akčného plánu

Predstavuje vybrané plánované rozvojové aktivity mesta (súčasť Akčného plánu PHRaSR), ktoré disponujú vysokým predpokladom naplniť ciele Stratégie adaptácie (SA).

Ciele SA SNV	NÁZOV AKTIVITY	KRÁTKY POPIS AKTIVITY	ZDROJ PREDPOKLADANÉHO FINANCOVANIA	PPREDPOKLADANÉ VÝDAVKY NA REALIZÁCIU	FÁZA PRIPRAVENOSTI
cieľ A	Vodovod a kanalizácia Vilčúrňa	rekonštrukcia technickej infraštruktúry v osade	Envirofond + vlastné zdroje	90 000,0 €	"Projektová dokumentácia"
cieľ A	Vodovod a kanalizácia Hájik	výstavba novej technickej infraštruktúry v osade	vlastné zdroje Slovensko	360 000,0 €	"Projektová idea"
cieľ A	IBV a Výstavba bytov nižšieho štandardu - časť Vilčúrňa	zvýšenie kapacity nájomného bývania o 30 b.j.			"Projektová idea"
cieľ A	IBV a Výstavba bytov nižšieho štandardu - časť Hájik	sprístupnenie legálnou prístupovou vozidlou a pešou komunikáciou			"Projektová idea"
cieľ A	rekonštrukcia komunikácie a spevnených plôch ulica Svätoplukova/Kocelová		VZ	350 000,0 €	"Projektová štúdia"
cieľ A	Revitalizácia vnútrobloku na sídliskách Západ I	realizácia sídliskovej vybavenosti podmienená získaním externých zdrojov (zeleň, detské ihriská, športové ihriská, mestský mobiliár, chodníky)	IROP?	532 000,0 €	"Projektová dokumentácia"
cieľ A	Vodozádržné opatrenia – areál Fluder pri Hornáde, sídlisko Mier	revitalizácia bývalého areálu Fluder na sídlisku Mier s cieľom získania územno-plánovacej dokumentácie pre potenciálnych externých investorov - vodozádržné a športovo-rekreačné využitie			"Projektová štúdia"

...

Pozn. Takmer akákoľvek rozvojová aktivita má predpoklad disponovať adaptačnými prvkami, avšak je nevyhnutné, aby aktivita spĺňala adaptačné zásady (kapitola 2.3) a zároveň pozitívne prispievala k indikátorom klimatickej odolnosti (kapitola 2.4).

2. časť akčného plánu

Predstavuje odporúčania pre aktivity mesta tak, aby viedli k naplneniu cieľov Stratégie adaptácie (cieľ A alebo cieľ B). Zmienené odporúčania aktivít predstavujú projektové idey bez bližšej špecifikácie (lokality, predpokladané výdavky a i.), preto sú vhodné na prípadné ďalšie rozpracovanie a detailizovanie.

Ciele SA SNV	NÁZOV AKTIVITY	KRÁTKY POPIS AKTIVITY	ZDROJ PREDPOKLADANÉHO FINANCOVANIA	PPREDPOKLADANÉ VÝDAVKY NA REALIZÁCIU	FÁZA PRIPRAVENOSTI
cieľ A	Zabezpečenie technického tienenia verejných priestranstiev, tam kde nie je technicky možné vysadiť mestskú zeleň za účelom tienenia (napr. historické centrum, detské ihriská)	Prípadne implementovať technické tienenie ako dočasné riešenie, pokiaľ rastúca zeleň začne plniť tieniacu funkciu			"Odporúčaná zámer"
cieľ A	Výstavba a rekonštrukcia parkovacích miest	Je kladené za cieľ maximalizovať priepustnosť použitých povrchov			"Odporúčaná zámer"
cieľ A	Revitalizácia školských areálov	Je kladené za cieľ integrovať tieniace prvky (primárne zelené, prípadne technické), integrovať zber dažďovej vody, maximalizovať priepustnosť použitých povrchov, integrovať klima-edukačné prvky			"Odporúčaná zámer"
cieľ A	Zvyšovanie kvality vzrástlej mestskej zelene (stromy)	Klást si za cieľ pravidelné monitorovanie zdravotného stavu dospelých rastlín. Ďalej implementovať také technické prvky, ktoré dospelým stromom pomáhajú zvládať klimatické hrozby, napr. zviazovacie vaky na zvládanie sucha. Pri výsadbe nových stromov sa riadiť odporúčaniami odborníkov, aby bol zvolený vhodný druh rastliny vzhľadom na meniacu sa klímu a zároveň nenarušal miestnu biodiverzitu.			"Odporúčaná zámer"

cieľ A	Zvyšovanie dostupnosti vzrástlej mestskej zelene (stromy)	Je kladené za cieľ sprístupňovanie už existujúcich parkových plôch vo vlastníctve mesta verejnosti (napr. areály základných škôl) aspoň v letnom období a čase horúčav. Ďalej je kladené za cieľ zahusťovanie siete parkových plôch v rámci mesta tak, aby čo najväčší podiel obyvateľstva mal k dispozícii parkovú plochu do 300m od obydliia.	"Odporúčany zámer"
cieľ A	Výstavba bytov pre obyvateľov zo sociálne a ekonomicky znevýhodneného prostredia	Kláď si za cieľ maximalizovanie dostupnosti bývania so základným štandardom pre obyvateľov zo sociálne a ekonomicky znevýhodneného prostredia, pretože bývanie bez základného štandardu ľuďom prirodzene znižuje odolnosť voči hrozbám zmeny klímy.	"Odporúčany zámer"
cieľ A	Výstavba (rekonštrukcia) budov vo vlastníctve mesta	Je kladené za cieľ zabezpečiť vonkajšie tienenie stien a okien budovy (zelené steny, vonkajšie žalúzie a iné.), zabezpečiť ochladzovanie strechy budovy (albedo efekt, zelená strecha a pod.), integrovať systém zachytávania dažďovej vody, prípadne sivej vody. Ďalej je kladené za cieľ zabezpečiť prirodzené prevetrávanie interiéru budovy tzv. rekuperácia, ak nie je možné tak zabezpečiť klimatizáciu.	"Odporúčany zámer"
...			
cieľ B	Mechanizmus na inkorporáciu SA SNV do procesu plánovania	Vytvorenie regulatívo a smerníc na tvorbu nových plánovacích dokumentov tak, aby tieto priamo zohľadňovali klimatické riziká pre mesto SNV	"Odporúčany zámer"
cieľ B	Hodnotenia investičných rizík spojených s nepriaznivými dôsledkami zmeny klímy	Zavedenie procesov/nástrojov na hodnotenie miery rizika a zraniteľnosti investícií z hľadiska ich pripravenosti a zabezpečenia voči rizikám súvisiacimi s nepriaznivými dôsledkami zmeny klímy a súčasne z hľadiska ich negatívneho vplyvu na klimatickú odolnosť mesta	"Odporúčany zámer"
cieľ B	Zvýšenie inštitucionálne pripravenosti mesta SNV na proces adaptácie na zmenu klímy	Vytvorenie odbornej kapacity na úrovni samosprávy mesta pre oblasť adaptácie na zmenu klímy	"Odporúčany zámer"

cieľ B Budovanie vedomostnej a informačnej základne v rámci samosprávy mesta

Vzdelávanie relevantných výkonných pracovníkov mesta v téme. Posilnenie zapojenia verejnosti do procesu adaptácie. Vytvorenie mestskej databázy údajov potrebných pre hodnotenie klimatických rizík

"Odporičaný zámer"

...

Doplnok k akčnému plánu

Predstavuje vybrané plánované aktivity mesta (súčasť Akčného plánu PHRaSR), ktoré môžu obsahovať aj prvky, smerujúce k naplneniu Adaptačnej stratégie, ale primárne disponujú vysokým predpokladom znížovať emisie skleníkových plynov (mitigácia zmeny klímy).

Mitigačné benefity (M)	NÁZOV AKTIVITY	KRÁTKY POPIS AKTIVITY	ZDROJ PREDPOKLADANÉHO FINANCOVANIA	PPREDPOKLADANÉ VÝDAVKY NA REALIZÁCIU	FÁZA PRIPRAVENOSTI
M	Vybudovanie cyklotrasy Spišská Nová Ves - Levoča	spolupráca so samosprávou mesta Levoča a obce Harichovce			"Projektová idea"
M	Vybudovanie cyklotrasy Spišská Nová Ves - Košiarňy briežok	spolupráca so samosprávou obce Smižany			"Projektová štúdia"
M	Vybudovanie cyklotrasy Spišská Nová Ves - Embraco	spolupráca s KSK ako majiteľom komunikácie II/536			"Projektová štúdia"
M	Vybudovanie cyklotrasy Červený jarok - Pamätník malej vojny				"Projektová idea"
M	Vybudovanie cyklotrasy – napojenie na Slovenský raj – smer Smižianska Maša	spolupráca so samosprávou obce Smižany	VZ	250 000,0 €	"Projektová idea"
M	Vybudovanie cyklotrasy – napojenie na Slovenský raj a cyklotrasu Ukrajina – smer Smižany (za garážami pri žel. priecestí na sídlisku Západ I)	spolupráca so samosprávou obce Smižany			"Projektová idea"
M	Výstavba parkovacieho domu na Trhoviisku	zatiaľ požiadavka v rozpore s územným plánom, zmena v prípade získania investora			"Projektová idea"

M	výstavba parkovacieho domu sídlisko Západ I	aktívita reálna v prípade získania investora	"Projektová štúdia"
M	Výstavba parkovacieho domu pred detskou poliklinikou	aktívita reálna v prípade získania investora	"Projektová idea"
M	Rekonštrukcia autobusovej stanice v Spišskej Novej Vsi	rekonštrukcia objektu s cieľom zvýšenia štandardu poskytovaných služieb	"Projektová dokumentácia"
M	Rekonštrukcie autobusových zastávok vrátane riešenia ich bezbariérovosti (Ferčakovce)	predmetom projektu 2 zastávky (1 x KSK, 1 x Mesto SNV)	"Projektová dokumentácia"
M	Rekonštrukcie autobusových zastávok vrátane riešenia ich bezbariérovosti (sídlisko Východ)	zvýšenie štandardu cestovania a bezpečnosti MHD (výstavba zastávkového odstavného pruhu)	"Projektová dokumentácia"
M	Rekonštrukcie autobusových zastávok vrátane riešenia ich bezbariérovosti (pri OD Jednota)	čiastočne rekonštruované, bez predĺženia jazdného pruhu	"Projektová dokumentácia"